

Štev. 6.

V Ljubljani, dne 4. junija 1914.

Leto VI.

Duhovnik in ljudstvo.

Tujci se navadno čudijo, da imajo naši ljudje tako zaupanje do domačega duhovnika. Kdor pa razmere natančno pozna, se ne bo čudil, da je vez med duhovnikom in farani tako tesna ostala. Farna cerkev je srce fare, odkoder se na vse razliva milost božja in luč svete vere. Tam je klečal od otročjih let otrok, ko je z materjo prvič prišel v cerkev; vsak kotic zdej pozna. Če mora od doma, mu srce hrepeni po domači cerkvi; bolnik nima bolj srčne želje, kakor da bi še enkrat videl domačo hišo božjo.

Zraven cerkve je cerkvena hiša — župnišče, kjer stanuje služabnik cerkve — domači duhovnik. Kakor očeta ga imajo vsi za najboljšega prijatelja. Vrata župnišča so vsem odprta. K njemu prihajajo siromaki po dar, žalostni po tolažbo, gospodarji po svet, vsak pride s svojimi križi h »gospodu«, kakor na kratko imenujejo domačega duhovnika. Danes hočemo le nekaj razlogov tega zaupanja naštet.

1. Ljudje vidijo v duhovniku najprej božjega srednika in služabnika cerkve. Mlademu dijaku so bila vrata na vse strani odprta. Posvetil se je Bogu. »Bog je moj delež, On mi bo povrnil svojo dedščino,« je molil bogoslovec pri vstopu v svoj stan. Bog ga je sprejel za svojega srednika na zemlji. Njegovo besedo naj oznanjuje, za njegovo pravico se poteguje, njegovo milost deli in mu pripravlja pot v srce zadnjega reveža. Izročil mu je Sebe v oblast. Mašnikova roka Ga deli kot dušno hrano vsem, ki ga hočejo prejeti.

Božjega služabnika vidi ljudstvo v duhovniku. Naši kmetje vedo, da so duhovniki ljudje in zato slabostim podvrženi, kakor vsi drugi, dasiravno bi morali biti sveti po svojem stanu. Kolikokrat se zdi, da bo vsled raznih napak duhovnikov tudi vera trpela, da prejšnjega zaupanja ne bo več nazaj. Toda komaj pride dober naslednik, pozabijo ljudje napake in se z vsem zaupanjem oklenejo novega »gospoda«, v

katerem zopet vidijo moža po božji volji.

2. Duhovnik je sin narodov. Bogatinov in plemenitašev ni med slovensko duhovščino. Napori in dela stanu se jim zde pretežavna. Skoro vsi duhovniki so iz priprostega revnega ljudstva. Sami poznajo vso revščino in vse pomanjkanje ubogih trpinov. Če kak duhovnik ni po rojstvu eden izmed priprostega ljudstva, ga služba pripelje v poklic siromakov. Nobeden ne pozna razmer v župniji tako natančno, kakor domači župnik. Ljubezen do revežev, potrpljenje z vsemi slabimi, ljubezen očetova do vseh, tudi do bolnih otrok, ki ga ne marajo in ga sovražijo, vse to spada k njegovemu poklicu.

3. Sam je. Morebiti ima še očeta in mater, toda vso ljubezen, vso vdanost njegovo ima fara, imajo ljudje, ker za nje je postal duhovnik in za nje se žrtvuje. Bili so ljudje, ki so se vprašali, zakaj se duhovniki ne ženijo. Potem bi ne bilo pohujšanja. Kakor da bi ne bilo med zakonskima nikdar nezvestobe. Toda vsi pametni kristjani vidijo ravno v tem, da duhovnik sam ostane, božjo previdnost. Njegov poklic ni brez težav! Cele ure spovedovati, ob vsakem vremenu in vsakem času iti obhajati, če ga pokličejo ob koleri in drugi kugi, mora iti; brez strahu vsakemu resnico povedati, je njegova dolžnost. Ko bi imel ženo in otroke, ali bi mogel te dolžnosti opravljati? Kaj je zdej duhovniku, če ga sovražijo, če mu je težavno, če je nevarno delo? Sam je, Bogu služi, za Boga dela. Ni odvisen od vlade, ne od bogatinov, ne od domačih. On je le služabnik Kristusa Križanega, njemu je posvetil svoje življenje.

Ali bi zaupali ljudje vse rane srca in življenja oženjenemu duhovniku? Zdej vedo ljudje, da mora srce duhovnikovo biti edino Bogu posvečeno. V zakonu je razdeljeno. Zdej je sam, vsakemu v fari je blizu. Koliko je fará, kjer večina faranov najraje opravi spoved pri domačem gospodu. »Saj mi bodo na strani ob smrtni uri, naj me tudi poznajo.«

4. Sam je, Boga si je izvolil. Zdej lah-

ko dela in se žrtvuje do zadnjega diha. Odtod njegova moč v izvrševanju službe, v cerkvi, v šoli in v javnosti.

Duhovnik ve, da je Kristus pomagal bolnikom tudi v telesnih potrebah in je množicam tudi kruhe pomnožil. Njegova dolžnost je torej, da skrbi, kolikor mu stan dopusti, tudi za časno srečo svojih ljudi. Iz tega vzroka vidite, kako duhovniki delajo pri vseh družtvih, v hranilnicah, pri povzdigi gospodarstva in vsem, kar je za splošni blagor potrebno. — Vsak duhovnik bi raje molil in študiral, kakor se pečal s takimi zadevami. »Mali so prosili kruha in ni bilo nikoogar, ki bi ga jim dal«, je tožil prerok Jeremija. Duhovnika ne sme ljudstvo zastoj prositi v časnih potrebah.

Kakšno plačilo prejme duhovnik za vse svoje delo? Kakor veste, imajo v vseh stanovih z istimi šolami najmanjšo plačo. Plače bi v vsakem drugem stanu več imel. Njegova edina želja je, druge res osrečiti in jih dobre storiti.

Iz sreče drugih njemu solnce sreče sije.

Bog daje vse dobrote le iz ljubezni do svojih stvari. Tudi duhovnik mora iz ljubezni do Boga isto storiti za ljudstvo. Najlepše in najvišje na svetu je dati in osrečiti brez zahtev ali želje na plačilo.

Plačilo duhovniku je vdanost in hvaležnost ljudstva. Da mu morajo zaupati v verskih in vestnih rečeh, to je samoposebi umevno. Zaupa mu pa ljudstvo tudi v časnih rečeh. Kako malo zmislja je bilo začetkom pri gospodarjih za nove zadruge. Nikdar bi se ne vživele, ko bi ne bilo duhovnikov zraven. Ko je pa ljudstvo videlo duhovnike v vodstvu, je bilo jasno, da mora biti stvar dobra, ker je duhovnik zraven. Sam sem skušal, kako so uboge reve prinesle vse svoje prihranke v nova podjetja, »ker je to gospod svetoval«. Na prvo besedo so mnogi pripravljene zastaviti za to vse svoje premoženje.

Ljudstvo je pa tudi dobro spoznalo, da nimajo čistih namenov oni, ki ne marajo duhovnika zraven. »Kmet kmeta« se glasi od strani nasprotnikov. Pametni možje pa pravijo: »Eden si že hoče polniti žepe.

Saj sam vem, koliko znam in koliko morem. Kjer ni duhovnika zraven, ne gre dobro, ne gre pošteno nobena stvar.« Tako sodijo kmetje. Zdi se, da res hočejo na ta način nekateri nasprotniki kmete na svojo stran pridobiti.

Pred kratkim mi je rekel visok uradnik: »Zakaj pa ne volite več duhovnikov za poslance? Saj duhovniki najbolj poznajo kmetove potrebe in imajo povsod najbolj čiste roke.« — »Mi iščemo samo delo, čast prepustimo drugim.«

Pred nekaj leti sva se menila z načelnikom stranke o neki volitvi. Rekel je: »Ko bi za poslance volili po delu in zaslugah, bi morali pri nas same duhovnike voliti.«

Kakor oče obiskuje duhovnik svoje farane. Ko stopi v hišo, se razvesele domači, kot da bi solnčni žarek v sobo posijal.

Ginljivo se kaže ta vdanost in ljubezen pri vsaki ločitvi, ko mora duhovnik očiti drugam v službo. Vedno je težka ločitev, toda za ločitvijo od očeta ali matere je najtežja ločitev od duhovnega očeta. Leta minejo, o dobrem gospodu pa še vedno pripoveduje mati svojim otrokom, kako je bilo takrat lepo, ko je bil tam.

Kadar dušni pastir umrje, je prav tako, kakor bi očeta vseh pokopali. Toliko prave žalosti in dejanske ljubezni ne boš zlepa kje drugod videl.

Naj ostane povsod to tesno razmerje prave udanosti in ljubezni med duhovnikom in ljudstvom, ker to je najboljša podlaga za srečni razvoj naše prihodnosti.

Razširjanju bolezni na umu.

Duševne bolezni je prištevati med najtežje muke človeštva. Sreča celih rodbin je vsled duševne bolezni le enega člana težko prizadeta ali celo popolnoma uničena. Deželnim upravam pa naraščajo vsled tega leto za letom večja bremena, katera je treba z davščinami pokrivati. Dežela Kranjska je imela v letih 1908. do 1912. 1.239.853 K 21 h stroškov za umobolne. Naraščanje števila umobolnih je sicer tudi deloma utemeljeno v naraščanju prebivalstva, veliko bolj pa v novodobnih spremenjenih družabnih razmerah. V letu 1880. je bilo v vseh avstrijskih deželnih blaznicah oskrbovanih skupno 5974 bolnikov, v letu 1911. pa 24.472. Na Kranjskem je v deželnih zavodih koncem leta 1880. ostalo 75 umobolnih, koncem leta 1913. pa 241. Če primerjamo leto 1880. in 1913., je dejanski prirastek za 328% večji.

Sedaj so vsi kranjski deželni zavodi, kamor se sprejema umobolne, tako prenapolnjeni, da se z zgradbo nove blaznice ne bo dalo več odlašati, ne glede na to, da bodo še vedno nedostajala oskrbovališča za božjastne in pijance.

Napram tako ogromnim izdatkom in vedno žalostnejšim razmeram je potrebno napeti vse sile, da se prepreči nadaljno naraščanje bolezni na umu. Treba je poznati vzroke. Po soglasnem mnenju vseh

zdravnikov-strokovnjakov so med vzroki duševnih bolezni najvažnejši:

1. podedovanje,
2. pijanstvo,
3. spolne bolezni.

Boj zoper sovražnika je mogoč, in z resnim delom bi se dalo mnogo nesreče odvrniti.

1. P o d e d o v a n j e. Živčne in duševne bolezni staršev ali le enega izmed roditeljev povzročijo lahko pri otrocih telesne in duševne hibe, ustvarijo v njih nagnenje k raznim nerednostim živčno-duševnega življenja in boleznim napadom, iz katerih se pozneje, dostikrat tudi brez posebnega zunanjelega povoda, razvije popolna duševna bolezen. Z dobrim svetom je osebam, ki hočejo stopiti v zakonsko zvezo, mogoče veliko koristiti, ne da bi se preveč omejila njih osebna prostost. Osebe, ki imajo božjastne napade, ki so očividno slabumne in duševno bolne, ne bi smele sklepati zakonov, ker je nevarnost, da se njih položaj podeduje na otroke, zelo velika. Ponekod pa smatrajo ženitev celo za zdravilo takim osebam. Kolika zmot! Njih zdravstveno stanje se bo v onem stanju rajši poslabšalo nego zboljšalo; ženske, ki so bile prej le laiko duševno bolne, v materinstvu dostikrat popolnoma zblazne.

2. Z l o r a b a a l k o h o l a. Trajno nezmerno uživanje opojnih pijač škoduje z zastrupljenem ne samo telesnemu, ampak tudi duševnemu zdravju. Vsi pijanci so izpostavljeni nevarnosti, da ali nanaglo zblazne (blaznost pijancev) ali pa počasi na umu opešajo (izguba spomina, oslabljenje volje, razuma, spridenje značaja, počasi se pojavljajoča bebavost). Posebno usodepolno, pa še malo znano je dejstvo, da se pijančevanje in strast do pitja ne samo na otroke prenaša, ampak da se zaradi še na drug način oškoduje. Ne redko so otroci pijancev telesno slabotni in duševno malo vredni; najbolj v nevarnosti so otroci staršev, ki so pijanci. Pri mnogih bebcih in umobolnih je edini vzrok njih trpljenja, ki se ga sploh more misliti, pitje staršev. Zato je pa lahko mogoče razširjanje duševnih bolezni zajeziti. Vsakdo mora vedeti, kako škodljivo je trajno in nezmerno pitje roditeljev prihodnjemu naraščanju. Z vsemi sredstvi naj se pobija alkoholizem in zoper množitve nepoboljšljivih pijancev bi se moralo prav tako nastopiti, kakor pri božjastnikih in umobolnih. Takemu možu ne bi smel nikdo dati svoje hčere za ženo.

3. E n a k o s t r u p e n o k a k o r z l o r a b a alkohola vpliva tudi telo okužujoča »sifilis«, najhujša izmed spolnih bolezni. Tudi vsled nje se gostokrat razvijejo bolezni živcev in možganov, ako ni bil bolnik temeljito ozdravljen in ako nezmerno in razuzdano živi ali je izpostavljen težkim naporom, telesnim ali duševnim. V danem slučaju more to bolezen z gotovostjo poznati le zdravnik. Vsakdo, ki sluti, da je okužen, se mora takoj podvreči zdravniškemu zdravljenju in mora dolgo časa ostati v opazovanju. Pogubno je rabiti razna po časopisju priporočena tajna zdravila ali se morda zaupati raznim mazačem (zlasti pismeno).

Soprog, ki trpi vsled te bolezni nezdravljen, jo prenese lahko na svojo ženo

in postavi tako v nevarnost zdravje otrok. Otroci takih staršev imajo po navadi le slabo življensko silo v sebi, in se pojavijo pri njih pogosto telesne in duševne bolezni. Tudi takim ne bi kazalo drugače sklepati zakonov, kakor če zdravnik po trajnem opazovanju dá dovoljenje.

V teh vrsticah navedeni vzroki igrajo pri postanku bolezni na umu najvažnejšo vlogo. Dolžnost vsakogar je, da se v svojem delokrogu zoper nje bori. Poleg tega se priporoča tudi pametno gojiti telesno in duševno zdravje, kakor uči zdravstvo. Zlasti naj se pazi na zmernost v pijači, pravilno razdelitev dnevnega dela, tako, da sledi delu vedno tudi primerni počitek, dovolj spanja, redna, vestno izvrševana dnevna opravila, dovolj gibanja pod milim nebem, nedeljski počitek.

Tam, kjer so se pokazala sumljiva znamenja duševne izpremembe, zlasti pri mladih ljudeh, naj se opušča vsako prikrievanje, marveč naj se popraša za svetkušenega zdravnika. Po njegovih navodilih, zlasti pri izvolitvi poklica in s primernim ravnanjem se more posrečiti, razvoj duševne bolezni preprečiti ali jo vsaj olajšati. Ako je po zdravnikovem nasvetu potrebno bolnika oddati v umobolnico, naj se ne zamuja pravega časa vsled krivih nazorov in predsodkov. Bolniki, ki se jih prepozno izroči oskrbovanju v zato namenjenih zavodih, so težko ozdravljivi.

Deželni odbor kranjski razpošilja to spomenico v zmyslu okrožnice, katero so prejele deželne uprave od zveze zdravnikov za duševne bolezni, s prošnjo, da bi vsi poklicani faktorji po možnosti v svojem delokrogu skušali ljudstvo poučiti o postanku duševnih bolezni

Tržni pregled.

Kako morajo kmetje skupaj držati, so zopet Švicarji dokazali. Trgovci za sir so napravili pred nekaj leti kartel, da bi sir cenejše kupili. Kmečke zadruge in zveze sirarjev so pa ustanovile veliko družbo, ki naj bi kupovala sir in blago držala, dokler se cene ne izboljšajo. Kartel trgovcev ni mogel blaga dobiti, ker so bili kmetje edini. Kmečka zveza je imela prvo leto izgube 30 tisoč frankov, drugo leto 300.000 frankov, toda posrečilo se je cene sira držati in kmetje so le malo manj dobili za mleko, kakor poprej druga leta, dasiravno je bila kupčija slaba. Ko bi mleko le 1 h cenejše postalo, bi imeli kmetje v Švici v enem letu 17 mil. frankov škode. 300.000 fr. so kmetje žrtvovali, milijone so pridobili. Mala izguba ni kmete prav nič poparila. Naglo so zložili še 1.200.000 frankov glavnice, da je zdaj zveza močnejša, kakor kdaj poprej. Tudi pri nas se more mlekarstvo rešiti le po kartelu vseh mlekarn v naši in sosednih deželah.

Mnogo kmetov je pri nas, ki vedno z živino barantajo. Navadi se semnja, kakor muha živali. Naj ima še tako lepo kravo ali dobre vole, kadar pride semenj, mora gnati. Zapravijo veliko de-

narja, časa, dobre živali pa navadno nimajo. Prijetno se jim zdi vedno vagabundirati. Takih norcev je tudi drugod veliko. Na Tirolskem je skoro polovico planin, na katere ženo krave, ki so jih spomlad kupili. Jeseni pa vse prodajo, ker jim krme primanjkuje. Začetkom plačujejo za seno 10 do 12 K 100 kg, od krave pa za krmo v enem tednu 20 K. Navadne njive imajo visoko gori v najvišjih planinah 1800 do 2000 m nad morjem. Par let delajo, potem pa pustijo v puščo, da se zopet zaraste v travnik. Te travnike imenujejo egart. Zdaj so poizkusili nekateri njive s travo zasejati in dobro zagnojiti z umetnimi gnojili. Sponeslo se je prav izvrstno. Imajo še enkrat toliko živine, ki je tudi veliko lepša, kakor poprej. Upajmo, da bodo z napredkom gospodarstva tudi pri nas izginili kmetje-mešetarji.

Na Angleškem se kažejo vedno bolj slabe posledice proste trgovine brez carine. Lansko leto so kupili na tujem za 5135 milijonov kron živine in poljskih pridelkov. Za samo živino so dali 1156 milijonov kron. Lani so morali tujcem za hrano 190 milijonov kron več plačati kakor leta 1912. Doma je pa živine vseh vrst vedno manj. Cene mesu in vsem drugim pridelkom so pa začele tako hitro rasti, da je bogate Angleže začelo skrbeti, kaj bo iz tega. Leta 1810. je bila cena govejame mesu v pristanišču na debelo 80 K, lani 89 K za 100 kg. Zdaj trgovci povsod kartelirajo. Prav gotovo bodo tudi angleški zalagatelji sklenili kake dogovore, da bodo za svojo živino več dobili. Kljub vsemu zunanemu bogastvu je zdaj vsaka dežela slaba, ki nima zdravega kmečkega stanu. Odvisna je popolno od tujcev, ki bodo do skrajnosti izrabili njeno zadrego.

Nekaj novega so poskusili v Baslu socialisti in velika trgovina Bel. Socialistična zveza konsumnih društev v Baslu ima 400 včlanjenih zadrug, ki so lani prodale za 40 milijonov kron blaga. Zdaj so se vsa ta društva pobotala z veliko mesarijo Bel, da bodo prodajale njeno meso. Ta Bel je avstrijska družba, ki premore več milijonov in ima 123 podružnic. Promet se je dvignil v treh letih od 2 na 20 milijonov kron. L. 1912. je zaklala ta mesarija 90.000 glav živine. Kjer je živina v Evropi najcenejša, ondi jo kupijo. Za vožnjo imajo posebne ugodnosti; tudi odpadke porabijo, delajo natančno. Neznatni dobiček v malem napravi milijon čistega pri velikem prometu. Zdaj so temu kapitalističnemu podjetju ponudili socialisti svoje prodajalne. Glavni namen teh zvez in dogovor je kmeta pri prodaji živine pritisniti. »Če ne daš po nizki ceni, so nam vrata drugod odprta.« Prav gotovo se bo tudi na Avstrijskem kaj podobnega osnovalo. Prav bi bilo, da bi se kmetje začasa proti temu organizirali.

Na Nemškem so lani poklali in pobili: prašičev 17 milijonov, telet 4 mil., krav 1.633.000, volov 518.000, bikov 490 tisoč, konj 168.282, ovc 2 milijona, koz 469.000. Na vsakega Nemca pride poprečno 50 kg mesa. Se pozna, da imajo

Nemci meso radi. Imajo pa tudi denar, da ga plačajo.

Pri nas se trgovina bolj kislo razvija. Z Balkana so lani poslali čez 70 tisoč prašičev, blaga pa ne marajo vzeti od tovarn v cesarstvu, katerim manjka zaslužka. — Nedavno so se finančni stražniki prepričali, da pride na tisoče kilogramov saharina — čez nemško mejo na Češko. Ob vseh cestah na meji so mogočna skladišča bogatih trgovcev, ki domačinom skoro nič ne prodajo. Ker na Nemškem nimajo tako velikega davka na sladkor, kavo in vse tobačne izdelke, se tihotapstvo prav izplača. Le v eno mesto je prišlo lani 3 milijone tujih cigaret, katere so zasledili. Vsa pazljivost stražnikov nič ne pomaga. Država je oškodovana za več milijonov.

Goveja živina ima nekoliko boljše ceno. Ker je obilo trave zrastle, ni treba več skrbeti gospodarju, kaj bo živini položil. Ker ne silijo več tako zelo z živino, kakor v zgodnji spomladi, je manj živine na prodaj. Čim manj je pa blaga, višja je cena. Dne 25. maja je bilo na dunajskem trgu 4108 glav govedi. Plačevali so: ogrske vole I.a 82—114, II.a 70—91, III.a 64—76; gališki 90—100, II.a 84—89, III.a 72—82, krave 72—90, bike 78—90. Cena je še vedno tako nizka, da se ne izplača živine rediti, ne pitati. Pravo pitanje nese dobro le tovarnam piva, špirta in sladkorja, ki ne morejo drugače odpadkov dobro porabiti. Našemu kmetu se komaj stroški izplačajo. Mlečna trgovina ima težave. Blaga je zopet preveč. Prav dobro so posvetili kmetje iz okolice Berolina oduškim prekupcem. Pod vodstvom milijonarja Bolleta so se domenili berolinski mlečni trgovci, da ne bodo več jemali mleka od zveze kmetov. Naročili so ga od daleč, da bi kmečko zadrugo uničili. Kmetje, katerim je ostalo na dan 60.000 l mleka, so odjenjali do skrajnosti. Toda prevzetni kramarji so menili, da se jim ni treba več s kmeti pogajati.

Družba kmetov je pa dobila vozove, napravila prodajalne ter prodajala mleko po 14 h, seveda v lastno zgubo. Vse je drlo v te nove prodajalne, prodajalcem je pa mleko ostalo. Zdaj so se pa radi pogajali, ko so spoznali, da proti združenim kmetom nič ne premorejo. — Na Dunaj pride na teden do 8 vagonov tujega masla.

Prašiči so šli v ceni nazaj. Gospodinjам je zmanjkalo krompirja za oblode, blaga je bilo preveč na prodaj, cene so padle pri nas za 10 do 16 h pri 1 kg. Na Dunaju je cena skoro ista, kakor okoli Velike noči, ko so bili pri nas najdražji. Žitne cene so se zelo dvignile. Kmetje nimajo več blaga, vse je v rokah velikih trgovcev, ki zdaj vse napejajo, da bi cene kviško spravili. Tako smo zvedeli iz Amerike žalostno novico, da so posebne muhe vzele 30 milijonov bušlov pšenice, dežja ni, solnce pari, pri nas je vihar vse vrgel, žito je poleženo. — Borza ima dobro žetev. Prodajali so 25. maja: pšenico (najboljšo ogrsko) 14 K 25 h do 14 K 75 h, navadno

13 K 10 h do 14 K; rž 10 K 70 h do 11 K 20 h; ječmen 8 K 25 h do 8 K 75 h, oves najboljši 8 K 85 h do 9 K 45 h, navadni 8 K 30 h do 8 K 60 h; turšico 8 K 30 h do 8 K 60 h.

Zelo pocenil se je cin, ki se že dolgo ni tako poceni prodajal. Kože volov 1 K 20 h do 1 K 30 h za 1 kg, bikov 1 K 14 h do 1 K 40 h. Podplati 205 do 250 K za 50 kg, zgornje usnje 395 K, teletina 560 do 610 K, kropon 280 do 320 K.

Med 1 K 8 h do 1 K 14 h 1 kg. 1 m³ bukovega lesa 11 do 13 K, seveda na Dunaju. Slanina 1 K 44 h, špeh 1 K 36 h, loj 84 h za 1 kg.

Škropljenje trt.

Bliža se čas škropljenja trt proti peronospori. Te ga neobhodno potrebnega vinogradniškega dela so se v zadnjih letih naši vinogradniki z vso hvalevredno vneto poprijeli. Naj bi pri tem tudi ostalo, da se ne bi dali premotiti, ako bi zopet enkrat bolezen nekoliko odnehala — češ, da je izginila!

Odgovarjajoč na mnogostranska vprašanja v tej zadevi, dajem vinogradnikom glede škropljenja trt sledeče navodilo:

1. Škropiti je treba trte vsaj trikrat, po potrebi tudi večkrat na leto.

Prvič je treba škropiti zgodaj, takrat, ko je trta odgnala dobro ped na dolgo, to je najpozneje koncem majnika. Drugič se škropi kratko potem, po preteku kakih 10 do 14 dni, tedaj na vsak način še pred cvetjem ali tudi med cvetjem. Tretjič se škropi tri tedne po drugem škropljenju, tedaj po cvetju. Nad 20 dni ne sme nikdar med posameznimi škropljenji preteči.

Če je poletje deževno, naj se škropi še v krajših presledkih in vsaj štirikrat na leto.

2. Za prvo škropljenje zadostuje en kilogram, za naslednja škropljenja pa en in pol do dva kilograma galice na sto litrov vode.

Galica se stolče in obesi v košku ali vreči v čeber čiste, najbolje deževne ali potočne vode.

3. Apno ima namen, da vzame galici, ki je hudo kislina in bi trte opalila, kislino in da jo naredi nekoliko bolj neraztopno, tako da je dež prehitro iz listov ne opere. Vzemi tedaj le toliko apna, kolikor je nujno potreba, da se odvzame galici kislina. Navadno zadostuje mastnega, ugašenega apna polovica več, kvečjemu še enkrat toliko (na vago) kot smo vzeli galice.

Ako nimaš apna, vzameš mesto tega lahko sodo, ki jo dobiš v vsaki prodajalni.

Na vsak kilogram galice je vzeti 1,2 kg kvečjemu petčetrť (en in četrť) kilograma sode. Preveč apna ali sode škoduje.

4. Galica se raztopi zase in apno ali soda zopet posebej, najbolje vsako v enaki množini vode, ter se šele neposredno, predno se rabi, vlije raztopnina apna ali sode v tenkem curku med vednim mešanjem v raztopino galice.

Pomešaj oboje dobro z lesenim (ne železnim!) orodjem, vzemi na to košček reagenčnega papirja in ga pomoči v to zmes.

Če je apna zadosti, postane rdeč lakmov papir moder (plav) ali pa bel, fenolftabinov papir rdeč. Ako se to ne zgodi, moraš še apna dodati, sicer bi galica trte opalila. Zmesi, ki si jo pripravil s sodo, ni treba preskušati, če si galico in sodo natančno odvažal. Če jo pa misliš preskusiti, moraš toliko časa zmes mešati, da preneha šumeti. Soda se namreč z galico spaja med šumenjem, pri čemer uhaja plin, ogljikova kislina, ta pa ovira upliv na reagenčni papir.

5. Pripravi si le toliko škropilne zmesi, kolikor je moraš v enem dnevu porabiti, ker je stara zmes brez učinka. Če se bojiš, da ne boš mogel škropilne zmesi v enem dnevu porabiti in hočeš, da obdrži za dlje časa svojo moč, prideni zmesi, koj ko si bil apno primešal, na vsak liter zmesi en gram v vodi raztopljenega sladkorja. Ako si pa vzel za napravo zmesi mesto apna sode, prideni na vsak liter $\frac{1}{2}$ do 1 g raztopljenega vinskega kamna.

Raztopina galice same, to je dokler jej nisi apna ali sode primešal, se drži poljubno dolgo. Ker se galica počasi topi, si jo tedaj lahko raztopiš že prej. Lahko tudi napraviš močnejšo, n. pr. 10% raztopino, ki jo pa, predno apna prideneš, primerno stanišiš (zredčiš).

Desetodstotno (10%) raztopino galice si pripravimo, če raztopimo v 100 litrih vode 10 kg, oziroma v 10 l vode 1 kg galice. Če hočemo potem to močno raztopino stanišiti, ji dodamo primerno množino vode.

Če vzamemo 1 liter 10% raztopine in 9 litrov vode, dobimo 10 litrov 1% raztopine, če vzamemo 1 in pol litra raztopine in zredčimo na 10 litrov, dobimo en in pol odstotno, če vzamemo 2 litra 2% raztopine.

Mesto galice in sode se rabi lahko tudi »Tenaks«, ki je zmes obeh, se hitro topi in enako učinkuje. Na 100 litrov vode se vzame 1 kg, oziroma 2 kg tega praška. Prašek se v vodi dobro razmeša in je tekočina koj za rabo.

6. Če le mogoče, škropi ob brezvetrenem in suhem, pa ne prevročem vremenu. Predno pride prvi dež, se mora škropilna zmes na trti dobro presušiti, sicer jo dež opere in moramo škropljenje, koj ko nastane stanovitno vreme, ponoviti. Samo če nam vreme nikakor drugače ne dopusti, škropimo lahko tudi ob majhnem dežju (rosi).

Tako škropljenje moramo, seveda koj ko nastane boljše vreme, ponoviti.

7. Škropi ne samo zgornje, temveč tudi spodnje strani listov, zlasti one, ki so navzgor ali poševno navzgor obrnjene, kajti dognano je, da se peronospora zaredi v list od spodnje njegove strani.

Z galico listov ne oblivaj, temveč škropi tako, da je na listu pikica pri pikici. Edino pri takem finem škropljenju je list popolnoma proti boleznim zavarovan in poleg tega prihraniš mnogo drage galice.

Zato vzemi dobro, močno, fino pršečo škropilnico s finim razpršilnikom. Pri zadnji preskušnji škropilnic na Grmu so se v tem oziru najbolj odlikovale škropilnice »Avstrija« in »Hidrolina«, ki so bile tudi razmeroma najceneje.

8. Ne škropi samo listov, ampak tudi grozdje in to tako, da ga z galičnoapneno zmesjo kar obliješ.

Pri grozdju največ izda prvo in drugo škropljenje (zaroda), ker se v tem času grozd najraje boleznim nalezje.

Nekaj dni pred in po škropljenju grozdje tudi požveplaj, in sicer z najfinije zmletim in vejanim (ventilato) žveplom, kojemu je pridejano 3—5% zmlete galice (zolfo ventilato ramato).

Ne pozabi tudi pozneje odgnalih, zlasti na zeleno cepljenih trt posebej poškropiti, sicer jih peronospora uniči.

9. Če je le mogoče, poveži en ali več dni pred škropljenjem mladike trt in pri tem vse nepotrebne poganjke, zlasti zalistnike, odstrani ali skrajšaj.

10. Drži vinograd prost plevela. Plevel obsenčuje trto in tla, jemlje trti redilne snovi in zviša zračno vlago v vinogradu, ki pospešuje razvoj bolezni.

Bohuslav Skalicky,

c. kr. vin. nadzornik za Kranjsko,
v Kandiji pri Rudolfovem.

Vinogradniški tečaji.

Vinarski nadzornik za Kranjsko, g. B. Skalicky, priredi tekom meseca junija polletne vinogradniške tečaje na prostem v vinogradih. Praktično bo poučeval v zelenem cepljenju trt, zatiranju trtnih škodljivcev, kakor tudi o raznih vinogradniških delih in zadevah. Tak pouk se vrši: V t o r e k, dne 2. junija ob 9. uri zjutraj na Slapu, popoldne ob 3. uri na Colu in v s r e d o, dne 3. junija, ob 8. uri zjutraj na Vrabčah v Vipavski dolini.

V p o n e d e l j e k, dne 8. junija ob 2. uri popoldne na Tičnici, občina Št. Jernej; v t o r e k, dne 9. junija ob 2. uri popoldne v Gradišču, občina Trebnje; v s r e d o, dne 10. junija ob 1. uri popoldne v Zadrugi, občina Št. Rupert; v p e t e k, dne 12. junija ob 2. uri popoldne v gori Ljuben pri Uršnih Selih, vse na Dolenjskem.

V n e d e l j o, dne 14. junija ob 3. uri popoldne na Lokvici; v p o n e d e l j e k, dne 15. junija ob 8. uri zjutraj v Čepplah-Podgori, popoldne ob 3. uri v Starem trgu; v t o r e k, dne 16. junija ob 8. uri zjutraj v Dolu; v s r e d o, dne 17. junija ob 8. uri zjutraj v Radencah, ob 2. uri popoldne na Sinjem Vrhu; v č e t r t e k, dne 18. junija zjutraj na Vinici, vse v Belokrajini.

V p o n e d e l j e k, dne 22. junija ob 2. uri popoldne v Sv. Križu; v t o r e k, dne 23. t. m. ob 8. uri zjutraj na Polšniku, okraj Litija, popoldne ob 4. uri v Št. Jurju pod Kumom, okraj Radeče na Dolenjskem.

Staro in novo o paši.

Vsak gospodar ve, kako dobro de paša živini. Planinci, ki pasejo po visokih rovtih in strmih planinah, imajo navadno najlepšo živino. Kmet v rayni-

ni, ki pita vole, jih za poboljšek zjutraj ali zvečer nažene na vrt, da se le nekoliko napasejo. Tudi krave vedo dobre paše ceniti; skoro polovico mleka je več, če se redno pasejo. Kaj je paša za mlado žival, pa ni treba razlagati.

Pri natančnem opazovanju živine na paši so pametni možje opazili, kdaj paša najbolj zaleže. Videli ste že gotovo, kako hlastno živina precej zjutraj žre, ko jo na vse zgodaj pastir na pašo prižene. Ko vroče postane, se krave ne marajo več pasti. Zvečer se pa tako rade pasejo, da jih pastir le s težavo domu spravi.

Zdaj je dokazano, da paša pri solnčnem vzhodu in zahodu največ zaleže. Živina, ki se po leti prosto pase na planini, se pase le ob tem času. Ko zjutraj vroče postane, poleže po grmovju, ko se pa mraz stori, gre v staje. Iz tega je pa tudi razvidno, kako napačno se dela, ako se živina prav pozno na pašo žene, ker krave predolgo niso pomolzene in jih zvečer ob najboljši paši prezgodaj domu ženejo, da se pomolzejo.

Mnogi se bojijo, da bi se živina poleti ob hudem deževju prehladila. Mnogetna skušnja dokazuje, da dež za živino na paši ni prav nič nevaren, ker ima pod kožo plast masti, ki jo varuje prehlajenja. Dež ji še dobro de, ker jo varuje nadležnih mrčesov.

V Švici imajo navado, da najlepšo živino, bernske simodolce, zjutraj na vse zgodaj ženejo na pašo. Živina se pase tri do štiri ure, potem jo spravijo v planinske hleve, da se izpočije in krmo prežveče; zvečer ob solnčnem zahodu jo pa zopet ven spustijo. Čez dan ne dobi živina nobene krme. To je prav isto kakor pri krmljenju govede dvakrat na dan. Podobno ravnajo gospodarji, ki krmijo živino le dvakrat na dan. Taki kmeti, ki so vpeljali dvakratno krmljenje, so se prepričali, da se krme prav znatno manj porabi. Dela je precej manj, vžitek pa na teži in mleku prav isti, kakor pri trikratnem krmljenju.

Jako nespametno je torej živino celi dan zunaj puščati. Vsled vedne hoje živina veliko več krme porabi, prav kakor človek, ki veliko hodi. Izrabljuje pa vžito krmo slabše, kakor živina, ki ima počitek čez dan, ker jo ne more prežvečiti. Pri pametni reji se mora pa najprej gledati, da se dana krma dobro porabi. Ker je hoje manj, se meso in mast hitreje napravita.

Če živina čez dan počiva, varuje bolj pašo. Precej ko pride na pašo, se začne hitro pasti in žre, da je veselje, bodisi zjutraj ali zvečer. Trave ne pohladi brez potrebe, ne leta okoli po gozdu ali raznem grmovju, pri čemur se toliko krav na planinah ubije ali poškoduje. Zlasti v deževnih dnevih se s hojo na travi veliko škode naredi. Mleka bi imele pri tem načinu paše planinske krave gotovo za tretjino več.

Na isti način naj bi pasli tudi jeseni v ravnini. Živina naj bo pri solnčnem vzhodu na paši, čeprav mali Janeček še krvavo gleda, ko ga mati pokliče. Tudi zvečer bi se moralo dalj časa

pasti, kakor se navadno godi. Čemu pa trgati živino s paše, ko ji najboljše tekne. Saj ne bo konec sveta, če se krave šele po večerji ali malo prej pomolzejo. Naj se pa druga dela poprej opravijo.

Na vsak način bo torej treba povsod po planinah napraviti ne le staje, ampak hleve s trdnim tlakom in gnojno jamo. Saj so ravno planine potrebne gnoja in gnojnice. Zdaj zaležejo vsi živalski odpadki le šavju in plevelu, ki okoli staj prav bujno raste. Živina pa strada kmalu v planinah, ker nima zadosti paše. Torej male gnojne jame! Ako bo živina čez dan v hlevih, bodo imeli planšarji zadosti časa gnoj in gnojnico razvoziti okoli, kakor se to godi v drugih krajih. Mi si moramo pomagati sami. Ta samopomoč in lastno delo, ne pa podpora, je gotova pot do izboljšanja žalostnih razmer, v katerih živimo. Ko bi tudi majerce imele zvečer malo več dela z živino, bi ga imele tem manj za nekatere neurnosti, ki veliko škode naredijo na poštenosti.

Čuditi se moramo tudi gospodarjem, ki slabotne otroke pošiljajo v planine. Seveda napravi vse po otročje, napol pomolze in se za živino dosti ne briga, dobička pa gospodar od živine tudi nima.

Kjer pasejo na zgoraj imenovani način, izpustijo živino na pašo zjutraj, ko se dan dela. Na paši ostane najdalj do 9. ure, poleti le do 7. ure. Zvečer se živina izpusti zopet ven okoli pol šestih. Solnea, ki je za rast tako ugodno, dobijo pri tem gotovo zadosti.

Hišni davki.

(Dalje.)

Hišnonajemni davek ali davek od stanarine.

Ta davek se plačuje po postavi z dne 9. svečana 1882, drž. zak. št. 17, od stanarine onih poslopij, ki so oddana v najem, in sicer:

1. v krajih, kjer je najmanj polovica vseh hiš in poleg tega še polovica stanovalnih delov oddana v najem; v teh krajih so potem stalno vse hiše brez izjeme obdavčene po tem davku;

2. izven teh krajev se nahajajoče stavbe, katere so popolnoma ali tudi le deloma v najemu; od teh pa ostanejo vseeno one stavbe obdavčene po hišnorazrednem davku, katere so le deloma oddane in v katerih stanuje sam hišni gospodar ter ima hiša samo tri stanovalne dele, torej je v treh najnižjih razredih zapadlena.

Davčna oblast 1. stopnje mora določbo, da je kraj popolnoma v hišnonajemnem davku, naznaniti dotičnemu občinskemu odboru ter ima slednji, kakor tudi vsak posamezni hišni gospodar pravico, se proti temu odloku po določenih postavah z dne 19. sučca 1876, drž. zak. št. 28, na deželno finančno oblast pritožiti; slednja končnojavno odločuje.

Podlaga odmeri davka je v slučaju resnične oddaje le gostaščina; ako pa hišo

uporablja sam gospodar, ali pa je brezplačno oddana, kakor tudi v slučaju, da je prazna, se računa možni najemni donos, oziroma najemna vrednost dotičnega poslopija.

Od hiš, oziroma stanovalnih delov, v katerih sam gospodar prebiva, se določuje s primerom drugim enakim, kakor so v resnici oddana v najem.

Od resničnega najemninskega zneska se odračuna gotov določen del za vzdrževalne in amortizacijske stroške, ostanek se potem šele obdači. — Odtegne se kot strošek v nekaterih imenoma določenih krajih (med katerimi se nahaja tudi Ljubljana) 15%, v drugih krajih pa 30%.

Postava z dne 23. julija 1912, drž. zak. št. 104, določuje posebno o posebnih odbitkih glede poviške doklad; seveda se ne sme več odbiti kakor 20% od najemnine.

Davek se odmerja po napovedi (fasiji) hišnega posestnika, katero mora najemnik pregledati ter potrditi. Uradne poizvedbe lahko te napovedbe popravijo ter se šele od na podlagi vseh teh podatkov določenega čistega donosa najemnine računa davek.

V nekaterih določenih krajih (Ljubljana) se računa 26¹/₂%, v vseh drugih (razven Tirolske in Predarlške) 20 odstotkov in na Tirolskem in Predarlskem 15 odstotkov. — Vsled določil o osebnih davkih se državni davek zniža za 12¹/₂%; kakor pri zemljiškem davku (15%) se tudi pri hišnem davku doklade računajo od polnega zneska državnega davka.

Ako so poslopija radi nove stavbe davka oproščena, se v nadomestilo računa 5% davek zopet od celoletne kosmate najemnine po odbitku postavnih odstotkov (15%, 30%). — Pri slednjimenuvanem davku so druga splošna določila enaka, kakor pri stanarinskem davku, samo s tem razločkom, da se od istega ne računajo doklade.

Polaganje asij se vrši v krajih, kjer so vsa poslopija v hišni najemni vsaki dve leti, do onega roka, katerega določa davčna oblast v javnih razglasih (postava z dne 12. julija 1896, drž. zak. 120).

Polaganje fasij se vrši v krajih, kjer so sčine prejšnjih dveh let; napovedati je treba za obe leti skupaj, dovoljeno pa je, da se izjavi, da velja napoved za obe leti, ako se v drugem letu v najemščini ni nič spremenilo; spremembe v osebi najemnika treba natančno označiti. Premembe v najemščini v času napovednih dveh let se šele upoštevajo v prihodnji dveletni dobi. Pri novih ali pregrajenih stavbah treba 14 dni po oddaji v najem ali lastni uporabi oblasti naznaniti, ker bi se sicer smatralo kot zamolčanje stanarine, kar se jako strogo kaznuje. Izven popolno obdavčenih krajev se morajo napovedi vposlati vsako leto; pri stalno oddanih stavbah se lahko na izrečno zahtevo posestnika odmeri vsake dve leti po zgoraj navedenih določilih.

Te napovedi (fasije) se pregledajo, in sicer po potrdilu strank, da v resnici plačujejo po hišnem gospodarju napovedano najemnino, v pismeni napovedi, potem s tem, da ima vsakdo pravico vpogleda pri davčni oblasti v te fasije ter slednjič po natančnem uradnem pregledu napovedb.

Pregleda se, je-li fasija po predalih in na predpisanih tiskovinah pravilno napravljena, potem pa tudi glede resničnosti napovedi v zneskih; nepravilne formalne (zunanje) napovedi se morajo uradno popraviti, računске napake se takoj popravijo, razen ako je neobhodno potrebno pojasnilo o napakah, potem se morajo najkrajšim potem poslati stranki v popravilo.

Pri nepravilnih napovedih treba v sporazumu s strankami popraviti, ako bi pa prišla davčna oblast pri tej priliki na kako zatajbo, potem se takoj uvede kazensko postopanje! Pri nesporazumljivih se uvede uradni pregled na licu mesta.

Po sklepu teh preizkušanj davčna oblast vpiše vse v svoje odmerne pole (tabele) vpostavi znesek po odstotkih najemninskega davka, ter razpošlje takoj na vse obvezance plačilne naloge, v katerih so označeni vsi podatki najvažnejše podlage odmere, t. j. priznana oziroma uradno popravljena najemščina, odbitek na stroških za vzdrževanje ter amortizacijo, davek sam ter njega proračunanje.

Davek se odpiše vsled (neoddaje v najem) praznega stanovanja, potem radi poškodbe vsled ujm ter vsled neizterljivosti najemščine! V prvem slučaju je treba najkasneje tekom 14 dni po izprazenju stanovanja to naznaniti davčni oblasti; pri poslopijih, poškodovanih vsled ujm se odpiše za tekoče leto sorazmerno davek, kakor je nehala najemna doba; v slučaju da se najemnina ne more izterjati, se odpiše za isto dobo davek po določenih postavah z dne 24. oktobra 1896, drž. zak. 223, na podlagi prošnje hišnega posestnika, v kolikor ni izterljiva.

Kot neizterljiva velja ona najemščina, katera je neporavnana ter tudi po sodnijski eksekuciji ni bila izterljiva; sodnija mora neizterljivost potrditi.

Izjemoma lahko pripusti deželna finančna oblast druge dokaze o neizterljivosti pred sodno eksekucijo, seveda morajo biti drugi jako tehtni dokazi o neizterljivosti.

Odpis davka je izključen pri sorodnikih-najemnikih do četrtega kolena, pri svaštvih ter osebah-uslužbencih, ako so bili najemniki; neizterljivost treba v šestih mesecih po isti dobi, ko poteče najemni čas, davčni oblasti po nekolekovani, z dokazili opremljeni prošnji naznaniti, ako bi pa pozneje gospodar dobil na račun dolžne najemščine kak znesek, je dolžan tekom 14 dni naznaniti. — Pri že dovoljenem odpisu se potem davek zopet naknadno z odpadajočim zneskom predpiše.

Hišni davek je samo enkratno predpisati! Ako hiša ni oddana, se plačuje hišnorazredni davek, kakor hitro se pa dotična stavba odda v najem, naj si bode celotno ali le deloma, se odpiše razredni davek, obenem se pa predpiše davek na stanarine in naobratno, v kolikor ni izjema pri od hišnih gospodarjev osebno delno uporabljenih poslopijih; v tem slučaju se davek samo delno, v kolikor je praznih stanovalskih delov, odpiše; popolnoma se pa odpiše šele prihodnje leto.

Hišni davek je nekaj davek od dobička, deloma pa tudi dohodninski oziroma nekak potratni davek. Posebno hudo zadene

ta davek od najemščine revnejše sloje ter je eden najvišjih davkov v naši državi. — Sicer se nekaj dela na ublaženje tega neprimerno visokega davka, pa še vse premalo; vedno le trpi najemnik, ki mora jako visoko najemščino plačevati. Žalibog pa tudi vsaka olajšava znači davčni upravi mnogo dela! Temu bi se pač lahko odpomoglo, ako bi se vedno pri preosnovi kakih davkov pritegnilo uradnike iz davčne uprave. (Dalje prih.)

Zobozdravniški in zobotehnični atelije

Je bil v hotelu pri „Maliču“ nasproti glavne pošte, dne 6. t. m. otvorjen ter se priporoča p. n. občinstvu za vsa zobozdravniška in zobotehnična dela. Zobotehnični laboratorij vodi g. Leopold Weihs, ki je bil 4 leta nastavljen pri trdku O. Seydl kot prvi asistent in tehnik. Atelije odgovarja najmodernejšim zahtevam higijene in je opremljen z najnovejšimi iznajdbami na polju zobotehnike. — Vsakojako zdravljenje zob se vrši brez bolečin. — CENE ZMERNE, za revnejše tudi primeren popust. Ordinaljske ure od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer. 1690 Ljubljana, hotel pri „MALIČU“, nasproti glavne pošte.

OSTANKI

za nizkotno ceno!
Poseben priložnostni nakup!

V pretekli sezoni se je nakopilo na stotine ostankov za moške in ženske obleke, ki jih razprodajamo za nizkotno ceno. Zahtev, vzorce in znamenek ostankov. Prva šlezjska razpošiljalnica platnениh izdelkov

„SUDETIA“

Jägerdorf št. 42, avstr. Šiez.

Podjetje zvezdnih tkanin „Hermes“ v Ljubljani

Selenburgova ulica št. 5, I. nadstropje D

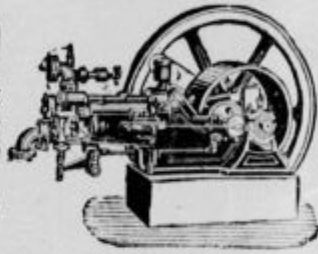
prodaja vsako sredo in soboto

ostanke

raznega oblačilnega blaga za skoro polovične cene. — OSTANKE pošiljamo v kraje, kjer nimamo s trgovci zveze tudi po pošti!
Zahtevajte cenik! 1543 Zahtevajte cenik!

Motorji na surovo olje in petrolin

ležeči in stoječi od 1—100 HP., kakor tudi lokomobile od 3—20 HP. Na tisoče motorjev v obratu. — Nikake finančne kontrole. — Prvovrstne reference. Ceni nabavni stroški. Ugodni plačilni pogoji. — Obsežna garancija. 1680

I. WARCHALOWSKI, Dunaj III. Paulusgasse št. 3.

Ceniki in ogled inženirja zastoj.

Na prodaj je iz proste roke na lepem solnčnem kraju v bližini Novega mesta, 10 minut oddaljeno od fare Smihel 1712

posestvo z zemljiščem,

sadnim vrtom, gozdom, podom, kozolecem, obokano kletjo, hlevom in svinjakom. Cena 8000 K. Več se izve pri posestnici Tereziji Smuk v Regerči vasi št. 14 pri Rudolfovem, Dolenjsko.

Kraljica kos

je srebrno-jeklena kosa z znamko „Komet“. Dolge 66, 71 in 76 cm po K 2—. Za vsako koso se jamči (garantira), če ne reže dobro, se pošlje druga ali pa vrne denar.

Najnovejše hitro klepilo, s katerim vsak brez truda v par minutah skleplje koso K 3/20.

Zelo dobri naravni brusni kamni po 25 l.

Pri naročilu nad pet kos se pošlje vse poštne prosto. 1325

Razpošilja F. ČERTANC, Vače pri Litiji.

Adolf Hauptmann-a nasled. A. ZANKL SINOVI

tvornica barv, lakov in firncežev
priporoča: 152

oljnate, suhe, emajlne in fazadne barve, firnež kranjski, laki, mavec (Gyps) olje za pode in stroje, karbolinaj, čopiči itj.

Naslov zadostuje: A. Zankl sinovi, Ljubljana. Cenik zastoj.

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJBOLJŠA SEDANJOSTI *

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TEREZIJE CESTA ŠT. 14 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA - ZAHTEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLAČNO

Redka priložnost!

10 izbornih vrat se ceno proda. 993

- 40 m dobrih ostankov za obleko K 18—
- 40 „ popol. modernih ostankov za obleke 20—
- 30 „ finih ostankov sukna 18—
- 5 komadov težkih, belih, postelj. rjuh 10—
- 1 ducat dobrih brisad 2 90
- 1 „ zelo težkih platnenih brisad 4 80
- 1 „ finih brisad iz damasta 6—
- 4 komadi najboljših ženskih srajc s čipkami 6 40
- 4 „ solidno barvanih moških srajc 6 40
- 50 kom. močnih žepnih robcov belih in barv. „ 8—

Adolf Zucker, Plzen 131 (Češko).

Največja izdelovalnica perila in tkanin. Razpošiljam samo po povzetju. Vzorce ne razpošiljam. Neugajajoče vsamem brez obotavljanja nazaj.

„ZENIT“

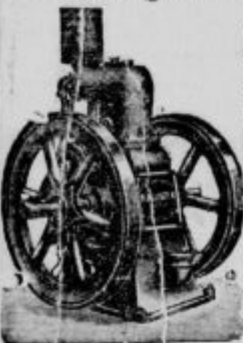

Tovarne za Asbestškrilj „Zenit“
družba z omejeno zavezo Mor. Zumberk
dobavljajo najboljši in najcenejši
krovski materijal.

Pristna, narjavna vina -

na debelo po 36 v, 44 v, 48 v, 60 v za liter, se dobijo pri R. Marenčič, Kranj. Vzorec na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Listerjevi motorji na bencin

petrolej in plin, lokomobili
za vse obratne namene od 1 1/2—10 HP. Magn. užigalec
Najmanjša poraba kuriva!
Ugodni plačilni pogoji!
Najenostavnejši motor za kmetijstvo!

Mnogo tisoč v rabi! Ceniki in obiski zastoj!

R. A. Lister & Co.

družba z omejeno zavezo 963
Dunaj III/2, Hintere Zollam'ss'rasse št. 9.